

ȘEZATOAREA

Revista pentru literatură și tradițiuni populare

DIRECTOR: ARTHUR GOROVEI

Redactori: **M. Lupescu, I. Daniilescu, M. Basiliu.**

Anul II. — Volumul II.

1 8 9 3

Tipografia și Libraria M. Saidman Fălticeni

Povestea mîței

Făcuse D-zeu lumea : pentru răutatea și fără de legile ce erau pe pămînt, Cel-de-sus s-o hotărît să piardă pe oameni de pe fața lui.

Cu potop hotărî D-zeu să piardă suflarea de pe pămînt : pentru pacatele omului trebuia să sufere și dobitoacele cele fără de pacate. Ei, bine-ar face să-î prapădească și-amu pe toți, că tare s-o răit lumea !

Numa Noe, om cu credință și fără pacate, era mai bun înaintea milostivului D-zeu. Pe dînsul și pe-ai lui n-o vrut să-î prapădească D-zeu, că s-ar fi stîns sămînța omului din lume ; și Doamne ! bine-ar fi mai fost, că n-ar mai fi suflete de chin și de nacak pe pămînt.

D-zeu o poruncit lui Noe să-și facă o corabie în care se între el cu toți ai lui : Noe o ascultat porunca și făcîndu-și corabia o intrat în ea el cu feciorii și cu nevestele lor. În corabie a mai luat și cîte 7 părechi din dobitoacele folositoare omului, și cîte 2 din cele nefolositoare, căci D-zeu nu voia să se stingă nici sămînța dobitoacelor.

Cum o intrat Noe în corabie, pornit-ău D-zeu asupra pămîntului potop. Patruzeci de zile și 40 de nopți o curs ploia ca din cofă. Pămîntul peste tot o fost coperit cu apă așa că apa, după cum spun strămoșii, trecuse cu 15 coși peste cei mai mari munți.

I..ra ! *Maică Precistă !* ce de vaete și de plinsete o fi fost atunci ! cum s-o fi ruiat toate pe pămînt !

Suflare omenească n-o mai ramas pe păcătosu de pămînt ; toate s-ău inecat, toate s-ău prapădit.

Corabia lui Noe umbla ca o pană pe apă dusă de valuri și de vînturi. În virfu unui munte înalt s-o oprit luntrea lui Noe.

Nu se irosise încă apa de pe pămînt ; corabia lui Noe era tot pe valuri. Se hrănise și Noe de stat la cușcă : ar

fi voit să iasă.

Intr-o zi umbla printre dobitoace. Intr-un colț al corabiei vede o rosătură mare. De-o muche de cuțit mai trebuia ros lemnul, și apa ar fi năpădit în corabie. Noe întrebă dobitoacele să-I spue cine o făcut acea pozna? Toate I-au răspuns că șoarecele. Nevoind să facă varsare de sînge, Noe svirli între șoareci o mînușă ș-o blagoslovi. Din mînușă să făcu o miță mare, care cînd se invîrli printre șoareci, îi băgă în tușă, inghițîndu-I pe vr-o cițî-va. Să vede că orî n-o fost mița înainte de potop, de vreme ce Noe n-o luat-o și pe ea în corabie, orî în graba cu care s-o vîrli, o uitat să iee și mița în corabie.

Ș-așa s-o iscat mița-n lume. Cine crede, D-zeu îl vede. Cine nu crede cum îi spun eu, creadă cum știe el. Eă așa o știu și așa o spun.

Culeasă din Spătăreșu (Suceava)

M. LUPESCU

CÎNTECE

187 S-o poali di codru verdi
gre turmî di oi si vedi.
Da la eli cini ședi ?
On frati e-o sori ședi.
Pi-on munti pasc oili,
pi unu adăpi-li,
pi unu tundu-li,
și pi unu mulgu-li.
—Frati, frati, frățioari,
sui-ti cole'n bitcuși ¹⁾
și-m tai frati-o vârguși.
Mulgi una, mulgi doauî,
dă-li drumu cîti noauî ;
mulgi una, mulgi trii,

dă-li drumu mniî di mniî,
ci ni vinî-on nor di ploai.
—Sori, sori, sorioari,
bghini vedzi da rău cunoști,
e-acela nu-î nor di ploai,
e'acela-î "Leu" cu "Zmău"
vin la tîni si ti lei.
Da pîni capu-n sus mniă-sta,
ieș pi tîni nu ti-oîu da.
Li-oîu da lei cu cumpîna,
galbini cu galeata,
ci n-am cîn'de-ai numara,
Da di nu s-or împaca, ..
le-oîu da mniî de mnioreli

1). O înălțime pe coasta muntelui.

clii di-on ochiū ochișeli.
 le-olū da mni di mindzărui
 gulerati pi la guși,
 le-olū da suli di berbeci
 cu coarnili prepelecī.
 Nicī vorba nu s-o-impliuit,...
 „Leu” cu „Zmău”-o sosit.
 —Buua dziua măi cumnati.
 —Da di pi ei-m ești cumnat?
 ei n-am frații di-nsurat,
 nicī surorī di măritat.
 —Noī nimica n-om lua
 numa drept pi soru-ta.
 —Pi soru-mea nu v-oīū da
 plu ei capu-n sus mni-a sta.
 Singurel, făr di datoriu
 am cu ei di-a v-o plăti.
 —Să ni dai tu lumea ta. . .
 noi nimica n-om lua

(Auzită din Cotrgaș, Suceava)

numa drept pi soru-ta.
 —Fрати, frati, frățioari,
 laī-o giți din costi
 și-ți fă ați la trimbghiți ²⁾.
 Mneta ³⁾ cîn'ți trimbghița,
 oili s-or inturna
 vāili s-or tulbura.
 Tai-o giță din ceafī
 și-ți fă hairi ⁴⁾ la galeati,
 așioari la sagiati.
 Cu e cîn il sageta,
 munți s-or cutremura, . .
 si vadi și mămuța,
 ei leū nu-s cu Dumneta.
 Di-a sta păru gălbior,
 si știți ei mni bghinișor.
 Di-ī vide ei s-o negrit, . . .
 si știți frati, e-am murit ! . .

I. TEODORESCU

188 Pe cel deal, pe cel colnic
 trece-o puică e-un voinic :
 voinicel tras prin inel
 și cu trupu subțirel ;
 copiliță bălăoară
 cu costița gălbioară.
 Ei prin codri cînd mergea,
 voinicelu-așa zicea :
 —Cîntă-ți puică cîntecul
 că mi-ī drag ca sufletul.
 —Eū, bădiță, l-aș cînta
 dar codrii s'or răsuna

și pe noi ne-a-ntimpina,
 voinicel voinicilor
 păunașul codrilor.
 —Pân'ce-ī fi sub brațul meū
 nu te teme de-orī ce rău ;
 pân'ce-ī fi sub capul meū
 apăra-te-a Dumnezeū.
 Ea cîntecul l-o cîntat,
 și pe ei ī-o-ntimpinat
 voinicel voinicilor
 păunașul codrilor.
 Ei la luptă s-aū luat

2). Buciumulul ciobănesc pe aici i se zice „trimbhița”.

3). Dumneta.

4). Băerī, șforile de care se ține cu mîna. Apoi băerile trāi-tei, băerile suinei.

cu putere s-aŭ luptat,
cînd la vale se isbea,
cînd la pepturi se stringea,
urmele li se frîngea,
briele se distîngea.

Voinicul tras prin inel
aşa din gură zicea :

—Vină puiculişa mea,
vin de stringe briul meş
apara-te-ar Dumnezeu.

—Ba nu nu, bădişă frate,
luptă-ţi lupta cu dreptate,
Voinicul tras prin inel
moare-n codru singurel,
cela-l-alt o te cu el.

Ea cu diusu cînd mergea
lare nî se ostinea
şi din gură-aşa zicea :

—Sui-mă bade calare
că nu mai pot de picioare.

—Te-aş sui, puică sui,
dar mă tem că voiŭ greşi,
căci mi-l murgu tînerel
şi-n picioare subţirel
abia duce trupul ineŭ,
trupul cu păcatele

mijlocul cu armele.

—Eŭ bade te-oiŭ blestăma,
ca lemuele te-i usca,
ca iarba te-i legăna,
cu-atîta nu te-oiŭ lasa.

De la puŭ m-ai luat
calare nu m-ai suit
prin codri m-ai rălăcil.
Să te duci, bădişă, duci
pău-ec-i cădea rob la Turci
cu picioarele-n butuci.

Unde-a fi calea mai rea
să te-ajungă jalea mea,
şi murgu să-ţi policnească
în creştet să te trîntească,
mina dreaptă să-ţi sclîntească

mina stîngă

să ŭ-o frîngă.

să te-nsoŕi

de nouă ori

şi să faci nouă feciori.

Să te mai însori odată
şi să mai faci şi o fată.

Să-ŭi care cu coŭşa
apă tubure-n lemnişă
ş-apoi te-oiŭ vedea, bădişă.

(Auzit de la Varvara Tăder Simionescu din Farcaşa. Suceava)

T. Daniilescu

189 Foae verde păŭ sacară
cînd dă soarele-n de sară
două gluduri mă omoară :
unu-l vechiu şi unu l nou.
Acel vechiŭ mă-nhătrîneşte,

acel nou mă ngădueşte.
Foae verde păŭ sacară
de-aş ajunge pân-la vară
să-mi fac fustă roşioară
şi polcuşă gălbioară,

și pestelca foc și pară,
cine m-a vedea, să moară.

* *
*

190 Foac verde de matasă
vine moartea minioasă
c-o custură și c-o coasă,
eă la crîsmă după masă.
Pofim moarte și cinstește

puțin mă îngădueste,
pân ce-or eși zorile
să-mi cunosc cărările
să mă primbl cu fetele.
Am o casă de copil
ș-o sută de datorii :
copil să căsătoresc,
și datorii să plătesc.

Din Stolniceni, com. Lespezi jud. Suceava]

G. IONESCU.

191 Fecioraș de boeriu mare,
vineri mă-ta te-a făcut
sîmbătă te-a botezat,
duminică te-a însurat,
luni la oaste te-a luat
pe nouă ani și nouă luni
și pe-atîtea săptămîni.

El murgu și l-a gălit
și la oaste a poruit.
Cînd la oaste a plecat
el din gură-a cuvîntat :
—Malcă, măculița mea,
să-mi fii nevăstuica bine
cu colac și cu zmochine,
doar ar șidea lingă tine :
cu colac și lapte dulce,
de la tine nu s-ar duce.

El pe murgu-a-ncălicat
și la oaste a plecat.

El nevasta aă luat-o
și-n temniță aă bagat-o :
de mîncare că i-aă dat
tot cojiță de pe masă,
lilbușoare de prin vasă

ce era de dinși ramasă.

El acolo a-nplinit,
înapoi că a venit,
în ogradă c-a intrat,
pe malcă-sa a aflat
și din gură-a cuvîntat :
—Malcă, măculița mea,
unde mi-î nevasta mea ?
—Dragu mamei fecioraș.
nevăstuica ț-a murit.
—Nu e malcă de crezut ;
dară dă-mi cheițele
să-mi discuțu temnițele
să mă uit prin trînselc.
—Dragu mamei fecioraș
am fost asar-la fîntină
ș-am scapat cheea din mînă.

El pe murgu-a-ncălicat
la fîntină a plecat
și cheița a aflat,
și-napoi cînd a venit
temnița c-a descultat
și prin trînsa s-a uitat
nevăstuica ș-a aflat

ca malu de pe părete
 încinsă cu brățuț verde.
 De minuță a luat-o
 și afară a eșit
 și astfel l-a glăsuț :
 —Nevăstuică, draga mea,
 ce moarte vrei maică-ta :

(Din Crncea-Broșteni, Suceava)

orî pușcată, orî juughlată,
 orî din sabie lăială ?
 —Las-o-n veci ca să trăiască
 mie să nu-mi bânuiască ;
 las-o în veci ca să fie
 să nu-mi bânuiască mie

N. VASILIU

192 Foaie verde cireșel
 sub un virf de păltinel
 frumos doarme-un hrănicer.
 cu ranița căpățiiu,
 cu pușcuța lingă el,
 dă-mă maică după el.
 —Ascultă-mă draga mea,
 catana e grea belea,
 vine-un ordin și țî-l ica,
 și rămâi fetița mea.
 Vine-un altul și mai mare
 și țî-l ie de la mincare,
 și rămâi fetița mare.

—Ba eă nu te-oău asculta,
 catana e viața mea ;
 orî-ce ordin va primi,
 amindoi l-om împărți,
 și orî unde el va fi,
 eă nu l-oău mai părăsi.

* *
 *

193 Foaie verde ș-un dudău
 Marie sufletul meă
 de-I muri, să mor și eă

[Drăgănești Suceava]

cu capul pe brațul tău.
 Foaie verde castraveși,
 Marie cu ochii verzi
 vină, de vraf să mă vezi,
 cit mai sunt holdele verzi ;
 că dacă s-or seceru,
 mult îi pluge și-I ofla
 de călătoria mea ;
 iar atuncea să mă cați
 la Focșani și la Galați
 și mincare să-mi aduci
 la Bârlad și la Tecuci.

* *
 *

194 Foaileana floare-aleasă
 trecuțu podul pe la leasă,
 și m-ajuns-un dor de-acasă.
 de copil și de nevastă.
 De-a fi dor de la copii,
 să pun șaua și să miău ;
 de-a fi dor de la nevastă,
 să las murgu și să pască,
 și eă să mă odihnesc,
 că neveste mai gălesc.

C. TEODORESCU

195 Foaie verde lilipin
după nori îi şi sânin,
după dragoste-i suspin ;
după sânin îi şi nori
după dragoste ş-amori.
Şi de-amurezat ce sînt
nu văz stele strălucind
nici luna pe ceriū mergînd
nici soarele răsărînd.
Nu ştiu stele strălucea
ori pulca mea să zărea,
nu ştiu luna pe ceriū merge
să pulca la apă trece.
apă răce din ciuşmea
să bea şi draga mea,
apă răce din isvor
să-mi aline ş-al meu dor.
Dorul meu pe unde umblă
nu-i pasere să-l ajungă,
dorul meu pe unde zboară
nu-i pasere să-l coboare.

* *

196 Foaie verde-a mărului
sus la virfu muntelui
cînt-un puî de-a cucului,
ş-aşa cîntă de frumos
de pică frunza pe jos ;
şi tot cîntă şi să plînge
nime nu vre să-l asculte,
numai mîndra mea din curte
es-afară să-l asculte.
— Cucuşor frumos de munte
vină-n curtea mea şi-mi cîntă
că-n curte de-mi vei cînta
frumos te-oiu mai descînta
şi Ń-oiu face de mîncat

alior şi griu spalat.
— Zahar dulce de mi-al da
in curte nu Ń-oiu ciota,
sus la munte m-oiu urca
sus la virfu muntelui
sub poalele codrului
la curţile dorului.
Acolo cînd am ajuns
şi in poartă am împins
doru m-o vîzut ş-o ris.
Porţile erau deschise
mîndrele pe tablă scrise,
şi mesele toate-ntinse ;
pe mese făclii aprinse,
la mijloc pahare pline
şi multe cuvinte bune.
La masă frumos am stat
ş-a mea dragă m-o-utrebă :
— Bade pe-aici ce-ai catal ?
că eu nu Ń-am fost barbat,
ci Ń-am fost amurezat,
de nevastă cu barbat.

* *

197 Foaie verde măr murit
am un puîş prăpădit :
puîşor cu pua verde
D-zeu să nu mi-l răbde,
că mă-nvală a lubi
fără el uu pot trăi.
Mă pun sara la mîncare
la diusu gîndesc mai tare,
mă culc sara-n aşternut
eu la el gîndesc mai mult.
Astă-zî beu şi libovesc
tot la diusu mă gîndesc
cum să fac să mai trăesc.

—Desfă-mi dragă ce-ai făcut
că eu mor mai de curând
că nu pot să te mai ălt.

—Nu ă-am făcut ca să mori,
ă-am făcut ca să te-nşori ;
nu ă-am făcut să-ăi desfăc

ă-am făcut că mi-ai fost drag,
şi am gând ca să-ăi mai fac
c-o pană de liliac
să umbli din sat în sat
până ce-ăi da peste leac.

Crucea Broşteni (Suceava)

Colosa de V. Filipovici.

198 Toăi din toate părăile
cum ş-or pune slujbele :
Neamău-ascute armele
să bată sus războacle,
un şigau cu scoabele
să sape coveşile ;
iar alăi cu ciocanele
să bată sus potcoavele,
Romănul cu plugurile
să mulătească stogurile ;
dară noi cu verşurile
pe la toate căşile
că ni-ăi drag a căpăta
cile-o leacă holerca.

De aveăi, ouă
daăi-ne şi nouă,
colaci şi cırnaăi
pe la iştia fraăi,
cea chişcă de sînge
pe mine mă plînge,
cel cırnaă de porc
pune-mi-l la foc,
cea ocă de vin
adă să ăi-o-nchin
de ăi-a rămlăe
bine ăi-a păre :
punguăa mi-ăi gata
frăncuăul mi-ăi plata.

Auzit de la I. Popovici, Starosilăa (Botoşani). Acest cîntec îl zăc
lăntarii pe la nunăi şi chefuri.

Raul Stavri.

Onomastica Poporului.

După cât ştiu, pînă acuma nu s'a alcătuit un dicţionar de nume de persoane întrebuintate în poporul nostru. D. Hasdeu a publicat în *Arhiva Istorică* o listă de nume boeresti din vechime, şi atita e tot ce avem.

Lista ce urmează e numai începutul unei anchete. Cele 573 de nume de mai jos, le-am cules în treacăt în cîteva comune din judeţul Suceava şi anume: Baia. Sasca, Bogdăneşti, Brădăţel, Rădăşani, Şoldăneşti, Pleşeşti, Boroaca, Ciumuleşti, Uideşti, Dolheşti, Drăgăneşti şi Drăguşeni.

Am pus întâiu numele de botez. De sigur nu numai aceste publicate se întrebuintează chiar în aceste comune pe cari le-am explorat; dar nu am voit să public de cît ceea ce am aflat prin mine însumi în timp de un an şi patru luni, ca judecător de ocol, şi nu am trecut nici un nume despre care mi se spune că ar fi întrebuintat dar nu l-am auzit eu.

În privinţa numelor de familie trebuie să se ştie că mulţi locuitori îşi formează încă numele ca la Ruşi, adică: dacă *Gheorghe* e fiul lui *Toader*, el se numeşte *Gheorghe al lui Toader*. Une ori îşi mai zice şi *Gheorghe a Todiresel*. Mulţi îşi formează numele de familie din numele de botez al mamei; așa, *Gheorghe a Catrinei*. Fi-va aceasta o reminiscenţă de matriarcat? Aceasta şi multe alte chestiuni relative la onomastica poporului nostru, îşi aşteaptă deslegarea.

Nume formate cu *sin*: *Nită sin Andrei*, nu se mai aud, sau foarte rar, pe la bătrîni. Astăzi sub înriurirea dăunătoare, din toate punctele de vedere, a armatei şi sub înriurirea adese ori greşită a şcoalei, ţăranii caută a-şi rotunzi numele, de aceea foarte des auzi acuma şi pe la ţară veşnicul *Popescu*, *Ionescu*, *Teodorescu* şi alţii *escu*, cari de o dată cu adăugirea acestui sufix îşi leapădă numele şi dătimele strămoşeşti, îşi fac *leafa de la stat* ca şintă şi devin lipitorile ţăranului cele mai sugătoare.

NUME DE BOTEZ.

A.	*		Natalița
Acsinte	Dochița	Ileana	Nastasiea
Alecu		Ilina	P.
Alecsa	E.	Ioana	Pavalachi
Alixandru	Enache	Irina	Pavâl
Andrei	*	Irinuca	Petrachi
Anton	Elena	Irodica	Petrăchel
*			Petru
Acsiniea	F.	L.	Petruță
Agurița	Filip	Luca	*
Ancuța	*		Pachița
Anghelina	Floarea	M.	Parasca
Anisiea	Frâstna	Maței	R.
B.	G.	Mihai	Rarița
Balușa	Gavril	Mihalache	Rucsanda
C.	Gheorghii	Miron	S.
Costache	Gheorghies	Mitrița	Safta
Costan	Cheorghită	Mitru	Săflica
Costantin	Gherasim	*	Sofiea
Costăchel	Grigoraș	Maranda	Sofica
Costică	Grigori	Marica	Sultana
*	Grigorița	Mălina	Sultănica
Cassandra	*	Mărioara	Sultănița
Chira	Gafița	Măriuca	Ș.
Chița		Măriuța	Ștefan
Cristina	L.		Ștefanachi
D.	Iacob	N.	T.
Dominte	Iancu	Neculai	Tachi
Dumitrachi	Ion	Nică	Tanașă
Dumitriță	Ionică	Nicu	Timofti
Dumitru	Ioniță	Nița	
	Iordache	*	
	Irimiea	Nataliea	

Toader	Tudose	V.	
Todirică	Tudurachi	Vasilachi	*
Tedirică	*	Vasile	Varvara
Toma	Tustea	Vasilică	Vasilea

NUME DE FAMILII

A	Băișanu	Bolfă	Cantoreanu
Adam	Băluța	Boliac	Cardaș
Albu	Băjuțu	Bolohan	Carp
Alecsiu	Băzgan	Bordelū	Capră
Alistari	Beclea	Bordieanu	Catană
Andrei	Bejănariu	Borș	Cazacu
Andrieș	Beleagă	Bosinceanu	Căeriu
Andron	Berărița	Botircă	Cărăbuș
Andrușca	Berendea	Bozoancă	Cășuneanu
Anghela	a Bêșil	Bradu	Căulea
Antohi	Beșleagă	Brustureanu	Cepoțu
Aramă	Bicu	Buburuz	Ceprag
Arion	Birleanu	Buhă	Cergoea
Arnăutu	Birzu	Bughiu	Chelbosu
Arteni	Bitlan	Bulat	Chesariu
	Blaga	Buric	Chetrășanu
B.	Blanariu	Burlacu	Chichioacă
Bacaldun	Blană	Burluțu	Chifor
Bacalu	Blăguț	Bursuc	Chibaea
Bactu	Bliban	Burueană	Chihul
Badalan	Boambă	Butacu	Chirap
Bahună	Boare	Butnariu	Chirilă
Balan	Boboc	Butulea	Chiriviciu
Baltag	Boca	Buzu	Chiron
Barariu	Bodolan		Chirulescu
Başaliu	Boicu	C.	Chitan
Băeșu	Bogdan	Calistru	Chiticariu
	Boghian	Calu	Chișleag

Ciecu	D.	Falachi	Guligă
Cimpoiu	Dabija	Fetica	Guşu
Cineu	Damian	Filipanu	Guţu
Cintelea	Darabă	Fintinariu	H.
Ciobica	Darabana	a Flămîndei	Hancea
Clocan	Dănilă	Florea	Hanşa
Cioltariu	Dediş	Floreanu	Harag
Cioroianu	Dehujă	Focşineanu	Hargula
Ciuchina	Dirloman	Frijan	Harbotă
Ciuciu	Dobrea	Furtună	Haripca
Ciucuc	Dobrilă	G.	Hăbuc
Ciupercă	Doicu	Găbur	Hlohă
Ciurgăuanu	Dolhan	Gagan	Hluj
Cirloţanu	Dominte	Gază	Hiriş
Cirneală	Donisă	Găgloae	Hlucu
Clinicoaea	Dorneanu	Găgloae	Hirlop
Cociorvă	Doroftelă	Gheniş	Hohan
Cocoloş	Dumbrăveanu	Gheorghişanu	Hopu
Coghelcă	Dumbrăvişanu	Ghiban	Horea
Colţun	Dragomir	Ghiniţă	Horga
Coman	Drăcosu	Ghiţăscu	Hoştină
Conachi	Dringu	Gingiu	Hreamătă
Condur	Drobotă	a Gingelui	Hreşcanu
Corduneanu	Dron	Girleanu	Hriţcu
Costan	Dronea	Giscă	Hulubina
Coşuleanu	Drugă	Gitlan	Huşanu
Cotin	E.	Gogu	I.
Covatariu	Edu	Gorcea	Ichim
Cozmescu	Enăchioae	Greco	Iftodi
Crăcea	Enciu	Grigoraş	Ignat
Crăciun	Epure	Grincea	Ilaşcu
Creştinu	F.	Grigoruţă	Ilişăscu
Creju	Faşolă	Graur	Ilişoaea
Crişmaru		Grosariu	Ionel
Cucoş		Grozoaca	
Curcă		Grumăzescu	
Curpăn			

Ionițioaei
Isachi
Isticioaei
Istrati
Itu
Ivan

J.

Jaba
Jora
Jucan

L.

Lateș
Lazăr
Lămășanu
Leahu
Leonte
Leontescu
Leșu
Limbău
Lișman
Liteanu
Liujă
Livadariu
Loghin
Loghiniș
Luca
Luchian
Lungu
Lupușor

M.

Macovei
Macsim

Mancaș
Manea
Manolea
Manuț
Marcu
Marian
Marin
Materică
Mazilu
Măturoiă
Melesteanu
Melinte
Mercore
Mercuș
a Merțencei
Micu
Mihăilă
Mihlă
Mitocariu
Mitoșariu
Mitruiă
Minzat
Minzu
Mirzan
Mișu
Mocanu
Moisa
Moisiu
Moldovanu
Monoranu
Moroșanu
Moscalu
Motan
Moțoc
Murarașu
Mușat
Mușătoaea

Mușanu

N.

Nătură
Ncamțu
Nechifor
Negru
Negură
Neguț
Nemțanu
Nistor
Nitu
a Nițului

O.

Obreja
Onică
Onișor
Onofrei
Onu
Onuță
Oprea
Oprișanu
Osoianu
Otrocol
Ovăs

P.

Pandele
Parasca
Parpalea
Pastramă
Pașnicu
Patrolea
Pavaliu

Pădurariu
Păstrăvanu
Păvăloae
Păulică
Peliță
Perju
Petcu
Peticanu
Petroșanu
Pincu
Pintea
Pinzariu
Pirlea
Pirlog
Pirvan
Pisică
Platon
Plăcintă
Popa
Postolachi
Pricop
Procovanu
Puișor
Pupăză
Purdea
Putină
Puzderie

R.

Radu
Rafailă
Ragazan
Răcoarc
Răuca
Ripanu
Roată

Roman	Stamati	Timpescu	Vatavu
Romașcanu	Stan	Todică	Vatamanu
Roșca	Stoica	Tomăscu	a Vătăminișii
Rugină	Străchinariu	Tomegea	Varăreanu
Rusu	Stroca	Tomșa	Vărgăniei
	Strugaru	Trifan	Vicovanu
S.	Struț	Troacă	Vindireu
		Trofin	Vodă
Sandu	Ș.	Tudose	Voicu
Savin	Șandru	Tulghișel	Vornicesel
Satu	Șarga	Turcu	Vrăjitoru
Savu	Șchelanu		Vrâncenic
Săftian	Șoldănescu	T.	
Sălăgeanu	Ștefură	Tanu	Z.
Săpăluca	Știrbu	Țifolă	
Sărbătoare	Șularu	Țilică	Zamfirescu
Sărghir	Șuhan	Țincu	Zamoșteanu
Scutariu	Șuțu	Țirloiu	Zancu
Scutelnicu		Țiță	Zbancă
Sibichi	T.	Țuruc	Zbon
Silachi			Zhurlea
Siminicariu	Taraboanță	U.	Zegleanu
Sirbu	Taslea		Zenovi
Sofron	Tataru	Ungureanu	Zgălan
Solcan	Târzie	Unică	Zimbru
Sopon	Teleagă	Ureche	Zodieru
Soroceanu	Tesa	V.	Zorilă.
Spătărescu	Teșu		
Spiridon	Tioholoaea	Varzariu	
Stafie	Timpău	Vasian	

A. Gorovai

B O C E T

Foae verde lămiţă
scoală, scoală măi bădiţă,
că de cînd nu-ţi este bine
nu te-ai mai uitat la mine;
da te scoală şi te uită
cum te plîng cu jale multă,
cum te plîng, cum te jălesc
şi de jale mă sfîrşesc.

Of! nu pot merge-n picioare
că mai mă sfîrşesc de jale.
şi te-ntoarnă şi te uită
cum te plîng cu jale multă.
Of! cum nu te-ndurî de mine
de mă laşi să plîng după tine:
vină de mă ie şi pe mine
să fiu la un loc cu tine.

Cules din Broşteni de M. LUPESCU

Luatul manei

Trecé un moşneag cu o tabără de cară pe un drum pe vale. Şi pe deal era o stîină cu oi. Acum ieî s'o dus la stîină, unu din ei c-un ceahun să le deie lapte. De-acolo da el. baciul, o spus aşa că: el n'are lapte de unde le da. S'o-nturnat înapoi la cară cel cu ceahunul; de-acolo o zis: Măi, baciul nu ne-o dat lapte; da voi puneţi de mămăliga că vă dau ieu lapte. Şi o zis: Măi, aduceţi sfredelu la mine că am ieu lapte. Şi atunci o luat sfredelu şi o dat hortă în capătu inimei carului şi o strigat: Hai-deţi, măi, cu ceahunul să vă dau ieu lapte. De-acolo o luat laptele şi mămăliga o fost făcută şi s'o pus la mîncare. Oile o prins a sbiera. Un cioban de accia cînd o prins a sbiera s'o priceput şi o spus: Măi, o făcut moşneagu la oi de sbiară asupra lui. Şi s'o luat şi-o luat ciomagu şi gluga şi s'o dus în muchea dîmbului unde se vedé la cară şi o pus gluga gios şi o prins a bate cu ciomagu-n glugă. Ceala din vale, moşneagu, şedea la masă şi o prins de la masă: Valeu, valeu măi, nu mă lăsaţi, cătră tovarăşii lui. Ce să mă fac? Valeu şi valeu. Bătae vrăşmaşă; da pe el nu-l bătea nimene; bătea ceala în deal. De-acolo

o strigat: Iartă-mă, măi, că mă omori.

—Te ert; da dă laptele oilor înapoi. Atunci el zice: Dă laptele oilor înapoi că te-oîu lăsa de bătut. Și le-o venit laptele înapoi la oi dacă l-o lăsat pe ceala de bătut și-o astupat inima carului și oile n-o măi sbierat.

Auzită întocmai de la Ion Patruță din Tîrgul Neamțului.

Raul Stavri.

Chiuituri din țara Oltului in Transilvania.

21 Miudrută gătată bine
mergi la joc nu le ca nime.
vii acasă supărată
șipi cingătoarea pe vală,
peplariul cel mătășit
peste poartă l-ai zvirliț.

* *
*

22 Place-mi popa și diacul
dar dascălu-mi pune capul;
placu-mi mie fetele
ca tată prescurile.

* *
*

23 Foae verde liliac
dulce-l gara de diac
că nu-l dulce nici sâlcie
numai cum îmi place mie,
și nu-l dulce nici amară
numai cum a fost aseară.

* *
*

24 Val sâraou diacu

cum aude clopotu
șipă plugu-n burueni
ș-alcargă pe la pomeni.

* *
*

25 Cit trăești să nu iubești
diac in haine nemțești
să iubești in românești
cînd il cauți il găsești,
că diacu-l pele rea
mîncă carne Vinerea
te-nșală și nu te ia.

* *
*

26 Asară cînd inșera
doi cocoși negri cînta,
măicuța mă judeca
să mă las de badița:
cuvintu nu l-aș călea,
de badea nu m-aș lăsa
că-l e dulce gurița.

* *
*

27 Dorul de la hădița
de l-aș pulea căpăta
l-aș ara, l-aș sâmana
și l-aș secera cu drag
și l-aș face stog in prag,
și l-aș îmblăți cu drag
și l-aș face stog in șură,
și l-aș îmblăți singură

și l-aș cerne prin inele
de dragul inimii mele.

* *
*

28 Vai mindruță cum ești tu
asear'a-i vrut ș-acum nu.
aseară mi-ai dat guriță
astăzi nu ești in porțiță.

Avrig

Nechita Spirlea.

Medicină populară

XXIX. UIMA, (udma).

Uimele se fac la stinghii, la incheituri, și au forma buboacilor, însă sînt mult mai dureroase ca buboiul. Ele se tămăduesc cu greș, și dacă sparg, cu greș se închid. Udmele se întorc ușor cu tatarcă (un fel de bostan cu țigle) rasă pe răzătoare și prăjită cu untură de porc ori cu unt-de-lemn, și se pune pe bubă. Sfecla roșie prăjită tot astfel și rasă, încă-i bună. Uimele trebuiesc întoarse spurcându-le cînd încep a se isca. Dacă uima a spart, e bine să punem pe rană frunze de *ciumafai*. Descintece de uimă nu sînt.

XXX. GALBANAREA.

Cînd omul e gălbăgios la față, are lumina ochilor albă, buget la față, e slab și trîndav, atunci zace de galbanare. Din ce pricină se iscă ea, n-am putut afla. Galbanarea se tămăduiește greș. Sînt multe leacuri pentru galbanare: *Sîminocul* fierț in rachiū și băut; radacină de *lumînărică* liurlă cu rachiū și băut, ș. a., sînt leacurile cele mai bune. Ba unta zic că dacă să dă bolnavului, fără să știe, să

mintuce ori se bec clii-va păduchi, scapă de boală.

Galbanarea numai cu inecu dispare : la unia ține ani întregi și omul zace pe picioare.

Descintece de galbanare nu-s.

XXXI DE GUȘTER

De multe ori, oamenii și mai ales copiii, cind se scol dimineața, sint amorțiți, și se știresc în git, adecă le vine a tuși, necăjindu-se a scoate slegmă. Această indispoziție se cheamă *căderea gușterului*. Gușteru se ridică la locul său legînd, pe cel cu gușteru căzut, de git cu un ștergar și ridicîndu-l în sus ori împrejurîndu-l cu poala cămeșei și stringîndu-l de git cît va putea de tare o femeie. Așa făcînd, bolnavul scapă teafăr.

XXXII. MĂSELELE

„Numai cite-va ciolane a dat D-zeu omului în gură, și ș-acele îl năcăjesc“ auzi plîngînd și jăluindu-se mai ales femeile una alteea, cînd sufer de durerea dinților ș-a măselelor. Descintece pentru durerea acestor sicrete ciolane nu-s ; în schimb însă cite gimboase-s pe lume, toate le țin femeile în gură ca să treacă durerea. Rachiul spirit ținut în gură, scoarță de stejar fiartă în rachiul, terebentin, gaz și cite și cite fleacuri toate le recomandă babele pentru durerea măselelor.

Cel mai bun dintre toate însă e *măsălărița*. Unele femei fierb *masalarul*, și zama o țin în gură ; altele însă scot viermi din măsele prin ajutorul seminței de masalar, procedînd așa :

Caută sămînță de masalar, ia o strachină nouă zmălțuită, o pune cu gura peste o gramadă de cărbuni aprinși, peste care se pune ca o mînă de sămînță de masalar. În timpul cînd strachina stă pe cărbuni, la foc trebuie să clocească o oală cu apă curată. Cînd oala clocotește, cînd strachina s-a înfierbîntat tare, se ia și se pune strachina

în mijlocul casei pe-o lespede, cu gura în sus, se toarnă oala cu uncrop, iar bolnavul se pune cu gura în aburii ce es din strachină, acoperindu-se pe cap cu un suman sau o pocladă; stă cu gura cascătă de-asupra strachinei ca o jumătate de ceas, și cînd se ridică, vede în apă niște fărămături mici în formă de vermi, unia cîte cu două capete. Aceia sint vermi din măsele, cari pricinueau durerea. Unui om i se pot scoate cu moda asta și pînă la 100 viermi în două rînduri. Viermi es din măsea. însă durerea tot nu încetează, și atunci doftoroaea spune că măsaua are viermi la rădăcină și nu pot eși.

(Va urma)

M. Lupescu.

COLINDA

IV. 1)

Ian sculați boeri, sculați,
oameni bunî, colindători,
de v'aprindeți luminări
și primiți la sfînta rugă
cu toți sfînții d'împreună.
De la ușă pin-la masă,
covor verde de mătasă;
da la masa cine șede?
șede Crăciun cel bătrîn:
lîngă Crăciun cel bătrîn
șede Maica Precista,
lîngă Maica Precista
șede Ion Sfînt Ion,
nănașu lui D-zeu,
cu toți sfînții d'împreună.
—Tot staū Doamne să te-ntreb.

de ce Doamne grîul nostru
Jidovii l-o chinuit,
pe cruce l-o răstignit
trestii-n unghii i-o bătut,
sîngele-i s-o pornit
în pahar s-o sprijinit?
Dă la D-zeu să bea
D-zeu blagoslovea,
mirul nostru se făcea.
-Iar staū Doamne să te-ntreb.
iaste curți luminate
cu lanțuri de fier legate,
d-înaintea istor curți
s-o născuți trei pîrauți:
unu-i mir
și unu-i vin
și unu-i apa lui Iordan.

1) Vezi vol. I. p. 148 și 188.

Cu miru ne miruim
cu vinu ne veselim.
cu apa ne iordărim.
Sus în vestea lui Hristos

să vă fie de folos,
la mulți ai ¹⁾ cu sănătate
că-î mai bună de cît toate.

Auzită de la Ili Dumitru Erăsiușel din Ucin com. Lespezi (Suceava).

R. MARINESCU.

O SAMĂ DE CUVINTE DIN MUNȚII SUCEVEI.

Tărauul de la munte se deosebește mult de fratele său de la câmp, prin felul lui de a trăi și poate prin cugetare chiar, de aceea are și o samă de cuvinte necunoscute în alte locuri.

Cuvintele ce urmează sînt adunate din munții ținutului Sucevei și anume: în *Broșteni* de prietenul *Lupescu*, în localitățile *Dornei* de tovarășul *Sevastian Mihăilescu*, și o parte sînt adunate de mine în timpul șederii mele, într'o iarnă, două luni la Broșteni, și în două călătorii ce am făcut, pe pluta de la Dorna la Piatră, și cu trăsura de la Dorna pe Negre la Broșteni și peste Stuișoara la Folliceni.

Or mai fi încă multe cuvinte necunoscute de cărturari și necupriuse în colecția de față. De vom putea, le vom culege și pe acele. De o cam dată cele ce urmează protestează cu energie contra celor cari se plîng de sărăcia limbii rominești..... *pentru că n'o cunosc.*

Ajestru—o gamădire de lemne, surcele, butuci, vreascuți, glod, etc. aduse de ape, cînd li se umflă matca, și grămădite la un loc.

ardău—Ardelean, român din Ardeal.

arșiță—partea muntelui călără soare.

astară—desară.

1) Anî.

Bereznic—pădurar.

bghicaj—bolovanî albi cristalini, *sarea mîței*.

bghizunie—bizunic.

bltcă—un muntîșor.

bogăt—în de ajuns.

boreasă—nevastă.

bolă—vas lătăreț-rotund, făcut din lemn de brad, nalt ca o cofă și infundat la amindouă capetele și care servește pentru adus apă de băut.

brighidău—un băț cu roata hortită, care servește la ales untul.

buceniș—nume de munte, prâu și plantă.

budacă—vasul în care se face caș.

bulugheni—cartofe.

bulz—bulgăr, bol de caș.

bursune—rugina ce lasă unele locuri mlăștinoase la suprafața lor.

Caprafoiū—copăcel al cărui lemn e greu aproape ca al stejarului. Din el sătenii își fac bețe, iar ciobanii bîte în-pistrile.

catană—militar.

cătunie—miliție.

cătunit—luat în miliție.

cață—un băț lung ca de 2 $\frac{1}{2}$ metri cu un cîrlig la un capăt, cu care se prind oile.

cățuni—o specie de brad, nalt ca $\frac{1}{2}$ metru, crește pe

Calimani.

cechie—un par lung cu oare se mină luntrea pe apă.

chegornița—vasul în care se prepară chiagul.

cioclrle—o nuia cu giuj la un capăt, pe care plutașii o animă în cuele de la cîrmă spre a opri pluta.

cioflirtă de mîiel—picior de miel de dinapoî.

cioareci—berneveci, ijarî.

ciolinc—un instrument pentru tras butucii. Se alcătuește din trei sau mai multe verigi groase de fier și din o pană tot de fier, care se înfige în capătul butucului.

ciungi—cioate, butuci, copaci uscați, *a ciungi* un copac, va se zică a-l ataca cu toporul, a-l jupi ca să se usuce, să se facă ciung.

ciupag—guler la cămeșă sau suman.

cobghile—bețe puse aproape cruciș în care se face *nimătul* (gardul din firși).

colnare—ramură de copac.

comarnic—camara în care se ține cașul.

condeliū—lopata cu care se conduce cîrma.

corlă—șură de scînduri pentru vite.

crivala—un par scurt cu 3 sau 4 ramuri, bătut în pământ, între cari se pune drobul de sare pe care-l ling oile.

culeșă—mămăligă.

culeșăriu—melesteu, băț cu care se mestecă mămăliga.

cumu ?—cum ?

Dălcăuș—ajutorul cirmaciului la plutărie. Dălcăușul stă în partea opusă cirmei și îndreaptă pluta pe adevăratul drum.

deasneață—dimineață.

dihocă (a)—a strivi, a jupoia

duhan—tutun : *duhănește tabac*—fumează tutun : *trage duhan cu pipa*—fumează tutun cu luleaua.

duhăneală—fumat.

dulce—lapte dulce.

Fain—bun, frumos.

fansule—fasole.

făgădău—crismă.

fărină—faină.

Gată (să)—se gătește.

găleată—vas în care se mulg oile.

gătejâl—o păsărică.

genune—știoalnă, apă aducă și lină : genune au numai apele mari, precum e Bistrița

gîncă—gîncă (plural : *gîncștele*).

gig—un val de pînză sau

suman.

glămiu—un capăt de lemn gros, râtezat la capete.

glie—o brazdă cu iarbă.

globit—amendat.

guzu—cirșita.

Haitu—o îngrămădire de apă prin ajutorul căreia se duc plutele.

haituri—răcitură din picioare de vacă (piftii).

halău—troaca în care să pune zer la porci, cini etc.

hască—brad mare uscat și hortit pe dinăuntru.

hasnă—folos ; n'am nici o *hasnă*—n'am nici un folos.

helgea—nevăstuica.

hîrzob—un cerc legat în diferite direcții cu fășii de tei, care se pune pe budacă și peste care se așază strecurătoarea.

holircă—rachiu.

holbură—o parte a unui riu unde apa fierbe ca într'o oală.

horcegi—un felu de ceapă mică.

hrapă—ripă, coastă prăpăstioasă.

hurelcă—rachiu.

hust—l-a omorul *de hust*, dintr'o dată.

hrenuit—amărit.

Aprecieri asupra ȘEZĂTOAREI.

Extragem următoarele din foiața Voinței Naționale, din 5 April 1892 :

La 1 Martie 1892, cu titlul de »Șezătoarea«. a apărut prima revistă pentru literatură și tradițiuni populare.

Literatura și știința poporului nostru au fost până acum, în parte, prefirate prin diferite reviste, broșuri și monografii, dar până astăzi o revistă specială, numai într'acest scop, nu am avut, noi Românii. Mărturisesc că dintre toate felurile de publicațiuni periodice, »Șezătoarea» se cuvine a avea precădere înaintea ori-cărui om cult, literat și bun Român, căci cel mai suveran mijloc de a înțelege un popor este acela de a-l cunoaște și aprofunda tradițiunile, știința și creațiunile sale simple, naive, dar adesea-ori străbătute de un spirit vast și genial pe care numai mulțimile și popoarele îl pot avea. Și noi, Românii, cunoaștem multe, multe de tot, și citim mult, mult de tot,—și putem vorbi cu oare-care siguranță de literatura germană, franceză, engleză și italiană.— și mulți din noi sunt în stare d'a pricepe geniul Germanilor, Francezilor, Italianilor, Grecilor și Englezilor,—dar foarte puțin, puțin de tot, cunosc foarte puțin, puțin de tot, firea poporului românesc, geniul său latin, melancolizat de suferințele seculare și de lupta titanică pentru păstrarea limbii și a neamului plămădit din amestecul coloniilor romane cu sfărâmurile dacice. Dintr'o 1000 de oameni, cu adevărat și pe deplin culți, nu se vor găsi nici 10 cari să știe despre Români atât cât cunosc despre cele-l'alte popoare ale Europei.

Noi, sub influența, de altmintrelea generoasă, a culturii franceze, ne-am însușit multe cusururi între altele și pe acela de *a nu ne studia noi pre noi înșine*. Academia română, de cât-va timp, publică un premiu destul de însemnat pentru acela care va izbuti că scrie o bună operă despre psihologia poporului românesc. Premiul este mare, dar problema este imensă. Și este într'adevăr covârșitoare. căci până astăzi mintea artiștilor, a literaților și oamenilor de știință, a fost îndreptată mai mult peste hotare de cât în

hotarele neamului românesc. Până și gramatică nu avem încă, căci nu există la noi de cât încercări de gramatică generală, dar una profundă și științifică, în care românismul să apară pe d'asupra formalismului și a clasificărilor artificiale, nu avem, și ne va trebui mai mulți Lambriori, cari să trăiască și mult și bine, pentru a ne înzestra cu o astfel de operă absolut trebuitoare.

Și pentru a ajunge la o gramatică și la o lucrare serioasă despre psihologia poporului nostru, se cere neapăra să avem la o laltă toate producțiunile Românilor, de pretutindeni, poesii, basme, legende, păcălituri, glume, proverbe, superstiții, credințe, moravuri, noțiuni științifice, dobândite prin observațiunea directă a naturei,— în sfârșit tot ceea ce el a creat, a reținut și ne-a transmis nouă, cărturarilor de astăzi.

Oprindu-ne de o cam dată aci, să salutăm cu încredere și bucurie prima revistă destinată numai pentru operele marelui creator, ale poporului nostru care ne-a apărut, cu o energie extra-ordinară, limba și individualitatea noastră.

Această revistă are de sigur un viitor mare și o menire excepțională. În jurul *•Sezătorii•* se vor grupa învățătorii de peste tot pământul românesc și astfel vor izbuti să aprindă o conștiință națională care se treacă peste hotărârile impuse de nevoi și cotropiri. *•Sezătoarea•* vine la timp, pentru că vine într'un timp de amortire și literară și românească.

Și o astfel de revistă, apărând o dată pe lună, nu costă de cât *cinci lei* pe an. Două-șeci și patru de côle, adică aproape 500 de pagini de produceri bune și folositoare, numai *cinci lei* ! Poporul nostru a fost tot-d'auna estin și darnic, și aceea cari vor să'i culeagă operele începe prin a'i imita dărnicia.

Eacă o revistă care se impune ori-cărui om cult, dar în special se impune corpului profesoral și studenților.

Suntem datori toți, până la unul, să susținem această mult-folositoare publicațiune.

Delavrancea.
